

భగవద్గీత

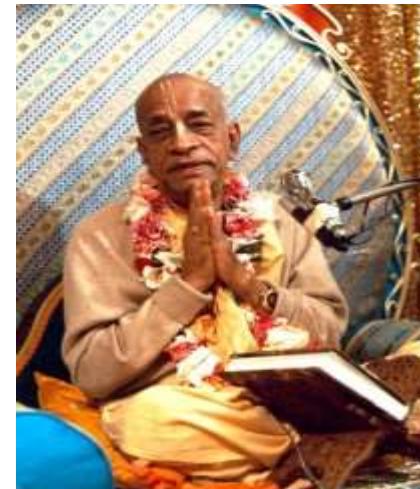
శ్రీ గురు ప్రణతి

ఓం అజ్ఞానతిమమరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా !
చక్షుర్మన్మిలితం యేన తస్మై శ్రీ గురవే నమహ !!

శ్రీ రూప ప్రణతి

శ్రీ చైతన్య మనోభీష్టం స్థాపితం యేన భూతలే !
స్వయం రూపహ కదా మహ్యం దదాతి స్వపదాంతికమ్ !!

శ్రీల ప్రభూపాద ప్రణతి

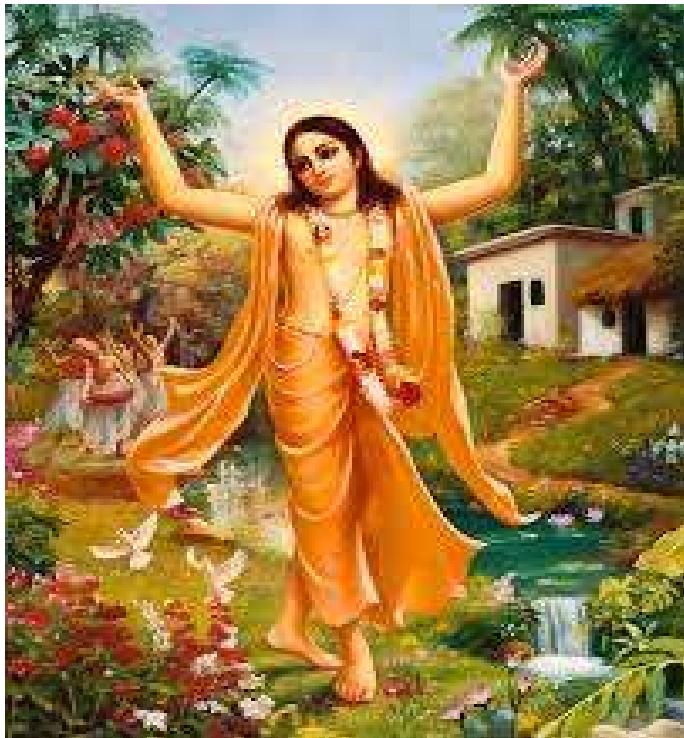
నమ ఓం విష్ణు-పాదాయ కృష్ణ-ప్రేష్టాయ భూతలే !

శ్రీమతే భక్తివేదాంత-స్వామిన్ ఇతి నామినే !!

నమస్తే సారస్వతే దేవే గౌర-వాణి-ప్రచారిణే !

నిర్విశేష-శూన్యవాది-పాశ్చత్య-దేశ-తారిణే!!

పంచతత్వ మంత్రము
జయ శ్రీ కృష్ణ చైతన్యప్రభు నిత్యానంద !
శ్రీ లభ్యేత గదాదర శ్రీ వాసాది గోర భక్త బృంద !!

మహామంత్రము
హారే కృష్ణ హారే కృష్ణ
కృష్ణ కృష్ణ హారే హారే !
హారే రామ హారే రామ
రామ రామ హారే హారే !!

భగవద్గీత యదాతథము
ఎకాదశాధ్యయము
విశ్వరూపము

11.1

అర్థన ఉవాచ

మదనుగ్రహయ పరమం గుహ్యమధ్యతైసంజ్ఞితమ్ ।
యత్తవయోక్తం వచస్తేన మోహౌ యం విగతో మమ ॥

అనువాదము

అర్థనుడు పలికెను : ఈ పరమ రహస్యములైన ఆధ్యాత్మిక విషయములను గూర్చి నీవు దయచే నాకు చేసిన ఉపదేశముల ప్రవణము ద్వారా ఇప్పుడు నా మోహము తోలగిపోయినది.

11.2

భవాప్యయో హీ భూతానాం ప్రుతో విస్తరశో మయా ।
తత్త్వః కమలపత్రాక్షమహాత్మ్యమహి చావ్యయమ్ ॥

అనువాదము

ఓ కమలపత్రాక్షా! సర్వజీవుల జననమరణములను గూర్చి వివరముగా నీ నుండి నేను శ్రవణము చేసితిని మరియు అక్షరములైన నీ మహాత్మ్యములను కూడ గుర్తించితిని.

11.3

ఎవమేతద్యధాత్త త్వమాత్మానం పరమేశ్వర |
ద్రష్టుమిచ్ఛమి తే రూపమైశ్వరం పురుషోత్తమ ||

అనువాదము

ఓ పురుషోత్తమా! ఓ పరమేశ్వరా! నీవు వర్ణించునట్లుగా నీ యథార్థ రూపమును నేను నా యొదుట చూడగలిగినను, నీవు ఏవిధముగా ఈ విశ్వము నందు ప్రవేశించితించే నేను గాంచగోరుచున్నాను. నీ యొక్క ఆ బ్రహ్మందమైన రూపమును నేను దర్శించగోరుదును.

11.4

మన్యసే యది తచ్ఛక్యం మయా ద్రష్టుమితి ప్రభో ।
యోగేశ్వర తతో మే త్వం దర్శయత్కానమవ్యయమ్ ॥

అనువాదము

హో ప్రభూ! యోగేశ్వరా! నీ విశ్వరూపమును గాంచుటకు నేను సమర్థుడనని నీవు
తలచినచో దయయంచి ఆ అపరిమితమైన విశ్వరూపమును నాకు చూపుము.

11.5

శ్రీభగవానువాచ
పశ్య మే పార్థ రూపాణి శతశో ధ సహస్రశః ।
నానావిధాని దివ్యాని నానావర్ణాకృతీని చ ॥

అనువాదము

దేవాదిదేవుడైన శ్రీకృష్ణభగవానుడు పలికెను : ప్రేయమైన ఊ అర్ఘునా! పృథ్వికుమారా! వందలకొలది, వేలకొలదిగా గల నానావిధములును, దివ్యములును, పలు వర్ణములును అగు రూపములును (నా విభూతులను) ఇప్పుడు గాంచుము.

11.6

పశ్యదిత్యాన్వసున్ రుద్రానశ్వినో మరుతస్తథా ।
బహూన్యదలష్టపూర్వణే పశ్యశచర్యణే భారత ॥

అనువాదము

ఓ భరతవంశ క్రేష్ణుడా! ఇచ్చట ఆదిత్యులను, వసువులను, రుద్రులను, అశ్వనీ కుమారులను, మరుత్తులను, సమస్త ఇతర దేవతలను గాంచుము. ఆలాగుననే ఇదివరకెన్నడును ఎవ్వరును చూడనట్టియు, విననట్టియు పలు అద్భుత విషయములను గాంచుము.

11.7

ఇహైకష్టం జగత్కలతనుం పశ్యద్య సచరాచరమ్ |
మమ దేహే గుడాకేశ యచ్చాన్యద్రఘ్నమిచ్ఛనీ ||

అనువాదము

గుడాకేశా! నీవు చూడగోరు సమస్తమును నా దేహమున ఇప్పుడు ఒక్కమారుగా గాంచుము. నీవు ప్రస్తుతము ఏది చూడగోరినను మియు భవిష్యత్తున ఏది చూడదలచినను ఈ విశ్వరూపము నీకు చూపగలదు. స్థావరజంగమాదులన్నియు ఒకే స్థానమున దీనియందే సంపూర్ణముగా కలవు.

11.8

న ту మాం శక్యసే ద్రష్టమనే నైవ స్వచ్ఛుషా ।
దివ్యం దదామి తే చక్కు: పశ్య మే యోగమైశ్వరమ్ ॥

అనువాదము

కాని ప్రస్తుత చర్చచక్కువులచే నన్ను దర్శింపలేవు. అందుచే నేను నీకు దివ్య చక్కువులను ఒసగుచున్నాను. నా యోగ వైభవమును చూడుము.

11.9

సంజయ ఉవాచ
ఏవముక్తావ్ తతో రాజన్మహాయోగేశ్వరో హరిః।
దర్శయామాస పార్థాయ పరమం రూపమైశ్వరమ్॥

అనువాదము

సంజయుడు పలికెను : ఓ రాజూ! మహా యోగేశ్వరుడును దేవాదిదేవుడైన శ్రీకృష్ణభగవానుడు ఆ విధముగా పలికి అర్థానునకు తన విశ్వరూపమును చూపెను.

11.10 - 11

అనేకవక్తనయనమనేకాద్మతదర్శనమ్ |
అనేకదివ్యభరణం దివ్యానేకోద్యతాయుధమ్ ||

దివ్యమాల్యమఖరధరం దివ్యగంధానుతేపనమ్ |
సర్వశ్చర్యమయం దేవమన్సుం విశ్వతోముఖమ్ ||

అనువాదము

అర్థానుడు ఆ విశ్వరూపమున అనేక ముఖములను, నేత్రములను,
అద్మతదృశ్యములను గాంచెను. ఆ రూపము పలు దివ్యభరణములచే
అలంకరింపబడి, ఎత్తబడిన పెక్క దివ్యాయుధములను ధరించియుండెను.
అతడు దివ్య పూమాలలను మరియు వల్స్తములను ధరించియుండెను. పలు దివ్య
సుగంధములు అతని దేహమునకు పూయబడియుండెను. అంతయు
ఆశ్చర్యమయముగను, ప్రకాశమానముగను, అనంతముగను, సర్వ
వ్యాపకముగను ఉండెను.

11.12

దివి సూర్యసహస్రస్య భవేద్యగపదుత్తితా ।
యది భా: సదృశీ సా స్యాదాఖస్తస్య మహాత్మనః ॥

అనువాదము

వందలకొలది వేలకొలది సూర్యులోకేసారి ఆకాశమున ఉదయించినచో వాటి కాంతి, విశ్వరూపము నందలి పరమపురుషుని తేజస్సును పోలచగలదు.

11.13

తత్త్వేకస్థం జగత్ కర్తన్నం ప్రవిభక్తమనేకదా ।
అపశ్యద్దేవదేవస్య శరీరే పాండవస్తదా ॥

అనువాదము

ఆ సమయమున అర్థనుడు పెక్కువేల సంబుల్యాలుగా విభజింపబడియున్నను
ఒకేచోట నిలిచియున్న విశ్వము యొక్క అనంత రూపములను శ్రీకర్ణష్ఠభగవానుని
విశ్వరూపమున గాంచెను.

11.14

తతः స విస్కయావిష్టో హర్షపూరోమా ధనంజయః ।
ప్రణమ్య శిరసా దేవం కర్తాంజలిరభాషుత్ ||

అనువాదము

అంతట సంబ్రమమునకు గురియైనవాడును, ఆశ్చర్యచకితు డైనవాడును,
రోమాంచితుడైన వాడును అగు అర్థసుడు శిరము వంచి నమస్కరించుచు
ముకుళిత హస్తములతో దేవాదిదేవుని ప్రార్థింపదొడగెను.

11.15

అర్థసంఖాచ

పశ్యమి దేవాంస్తవ దేవ దేహా సర్వాంస్తధా భూతవిశేషసజ్జాన్ ।
బ్రహ్మణమీశం కమలాసనస్థమల్మీంశు సర్వానురగంశు దివ్యాన్ ॥

అనువాదము

అర్థసుడు పలికెను : ప్రియమైన కృష్ణ! సమస్త దేవతలు, ఇతర సమస్త జీవులు నీ దేహమునందు సమావిష్టులై యుండుటను నేను గాంచుచున్నాను. పద్మాసనమును బ్రహ్మాను, శివుని, మహర్షులందరిని, దేవతా సర్వములను కూడ నీయందు నేను దర్శించుచున్నాను.

11.16

అనేకబాహుదరవక్తునేత్తం పశ్యమి తాయం సర్వతో నన్నరూపమ్ |
నాన్తం న మధ్యం న పునస్తవాదిం పశ్యమి విశ్వేషవర విశ్వరూప ||

అనువాదము

హే విశ్వ ప్రభూ! హే విశ్వరూపా! నీ దేహమునందు అపరిమితముగా సర్వత్త
వ్యాపించియున్న అనేక బాహువులను, ఉదరములను, ముఖములను,
నేత్రములను నేను గాంచుచున్నాను. నీ యందు ఆది మధ్యంతరములను నేను
గాంచలేకున్నాను.

11.17

కిరీటినం గదినం చక్రిణం చ తేజోరాశిం సరవతో దీపిమన్నమ్ ।
పశ్యమి తావం దురినీరీక్షీం సమాద్ధిప్రాసలార్జద్యతిమప్రమేయమ్ ॥

అనువాదము

జ్యలించు అగిను లేక అపారమయిన సూర్యని తెజస్సువలె సరవదికుశలకు
వ్యాపించుచున్న తేజోమయమైన కాంతి వలన నీ రూపమును గాంచుట
కష్టమగుచున్నది. అయినను పెక్కు కిరీటముల చేతను, గదలచేతను, చక్రముల
చేతను అలంకరింపబడిన నీ ఉళ్ళవల రూపమును సరవత్ర నేను గాంచుచున్నాను.

11.18

త్వమక్కరం పరమం వేదితవ్యం త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిదానమ్ ।
త్వమవ్యయః శాశ్వతధర్మగోప్తా సనాతనస్త్వం పురుషో మతో మే ॥

అనువాదము

దివ్యమైన ఆదిధ్యేయము నీవే. విశ్వమంతటికిని పరమాధారము నీవే.
అవ్యయుడవు మరియు సనాతనుడవు నీవే. శాశ్వత ధర్మరక్షకుడవు,
దేవాదిదేవుడవు నీవే. ఇదియే నా అభిప్రాయము.

11.19

అనాదిమధ్యాన్మమనన్తవీర్యమనన్తబాహుం శశిసూర్యనేత్రమ్ |
పశ్యమితావం దీపీష్టహతాశవక్రం స్వతేజనా విశ్వమిదం తపన్తమ్ ||

అనువాదము

ఆదిమధ్యంతరహితునిగను, అపరిమిత వైభవము గలవానినిగను, అనేక బాహువులు గలవానినిగను, సూర్యచంద్రులు నేత్రములుగా గలవానినిగను, ప్రజ్వలించుచున్న అగిను వెలువడుచున్న ముఖము కలవానినిగను, సర్వతేజముతో ఈ సమస్త విశ్వమును తపింపజేయుచున్న వానినిగను నిన్ను గాంచుచున్నాను.

11.20

ద్వావాపుధివోరిదమస్తరం హీ వ్యాప్తం త్వయైకేన దిశశ్చ సర్వః ।
దలషోవదుషుతం రూపముగ్రం తవేదం లోకత్రయం ప్రవ్యాధితం మహాత్మన్ ||

అనువాదము

నీవు ఒక్కడవేయైనను సమస్త ఆకాశమును, సర్వలోకములను మరియు వాని నడుమగల ప్రదేశము నంతటిని వ్యాపించియున్నావు. ఓ మహానుభావా! అదుషుతమును, భయంకరమును అగు ఈ రూపమును గాంచి లోకము లన్నియును కలత నొందుచున్నవి.

11.21

అమీ హి తావం సురసజ్జా విశన్తి కేచిదీఘతా: ప్రాంజలయో గృణన్తి ।
స్వస్తీత్యక్తావ మహర్షిసిద్ధసజ్జా: సువన్తి తావం స్తుతిభి: పుష్కలాభీ: ॥

అనువాదము

దేవతా సమూహములన్నియును నిన్ను శరణవేడి నీ యందు ప్రవేశించు చున్నవి. వారిలో కొందరు భుయపడినవారై ముకుళిత హస్తములతో ప్రార్థించు చున్నారు. మహర్షులు, సిద్ధసమూహములు రోదిస్తూ, “శాంతి! శాంతి!” అనుచు వైదిక మంత్రములచే నిన్ను స్తుతించుచున్నారు.

11.22

రుద్రాదిత్య వసవో యే చ సాధ్య విశ్వే శివనో మరుతశోచ్చపాశ్చ |
గంధర్వయక్షసురసిద్ధాసజ్జా వీక్షనే తాయం విస్మితాశ్చేవ సరేవ ||

అనువాదము

పరమశివుని పలురూపములును, ఆదిత్యులును, వసువులును, సాధ్యులును,
విశ్వదేవతలును, అశివేనీ కుమారులును, మరుత్తులును, పితృదేవతలును,
గంధర్వులును, యక్షులును, అసురులును, సిద్ధులును నిన్ను ఆశ్చర్యచకితులై
గాంచుచున్నారు.

11.23

రూపం మహాత్మే బహువక్తనేత్రం మహాబాహ్యా బహుబాహూరుపాదమ్ |
బహుదరం బహుదంష్టాకరాలం దృష్టావ్ లోకా: ప్రవ్యధితాస్తథాహమ్ ||

అనువాదము

ఒ మహాబాహ్యా! పెక్క ముఖములతోడను, నేత్రములతోడను, బాహువులతోడను,
ఊరువుల తోడను, పాదముల తోడను, ఉదరముల తోడను, భయంకరములైన
దంతములతోడను కూడిన నీ మహారూపమును గాంచి దేవతలతో కూడిన
లోకములన్నియు వ్యధ చెందుచున్నవి. వారివలెనే నేనును కలత
చెందుచున్నాను.

11.24

సభ:సుఎశం దీప్తమనేకవర్షం వ్యాత్తాననం దీప్తవిశాలనేత్రమ్ |
దృష్టావ హీ తావం ప్రవ్యధితాన్తరాత్మా ధృతిం న విష్ణామి శమం చ విష్ణో ||

అనువాదము

సర్వవ్యాపకుడవైన ఊ విష్ణూ! ఆకాశమును తాకు పెకుళ్చిప్రకాశమాన వర్షములతో
కూడిన నిన్నును, తెరవబడిన నీ ముఖములను, తేజోవంతములైన నీ విశాల
నేత్రములను గాంచి నా మనస్సు భీతిచే కలతనొందినది. మనోషిరత్వమును
గాని, సమత్వమును గాని నేను ఏ మాత్రము నిలుపుకొనలేకున్నాను.

11.25

దంప్తికరాలని చతే ముఖ్యాని దృష్టివ కాలానలసన్నిభాని ।
దిశో న జానే న లభే చ శర్మ ప్రస్తద దేవేశ జగన్నివాస ॥

అనువాదము

ఓ దేవాదిదేవా! ప్రపంచశరణ్యా! మందుచున్న ప్రతయాగిని బోలిన నీ
ముఖములను, భయంకరముతైన దంతములను గాంచి సమత్వమును
నిలుపుకొనలేక సర్వదికుషలను విస్కరించితిని. సర్వవిధముల నేను
బ్రాంతుడనైతిని, దయతో నా పట్ల ప్రసన్నుదివు కమ్ము.

11.26- 27

అమీచ త్వాం దృతరాష్ట్స్య పుత్రా: సర్వ సహైవావనిపాలసజ్జే: ।
భీష్మోద్రోణ: సూతపుత్రస్తతాసౌ సహస్రదీయైరపి యోధముఖ్యే: ॥

వక్రాణి తే త్వరమాణా విశన్తి దంప్షాకరాలాని భయానకాని ।
కేచిదివ్యలగ్ం దశనాస్తరేషు సందృష్యనే చూర్ణిత్తరుత్తమాజ్జే: ॥

అనువాదము

భీష్ముడు, ద్రోణుడు, కర్ణుడు మున్నగువారి తోడను, ప్రతిపక్షపు రాజుల తోడను, ధృతరాష్ట్సుని పుత్రులందరును, మా పక్షము నందలి యోధాగ్రగణ్యులును, నీ భయంకరములైన నోళ్లయందు వేగముగా ప్రవేశించుచున్నారు. నీ దంతముల నడుమ చూర్ణము చేయబడిన తలలతో తగులోచనిన కొందరిని నేను గాంచు చున్నాను.

11.28

యథా నదీనాం బహవో మ్యువేగా: సముద్రమేహాభిముఖా ద్రవన్తి ।
తథా తవామీ నరలోకవీరా విశన్తి వక్తాణ్యభివిజ్యలన్తి ॥

ఆనువాదము

నదీ ప్రవాహములు సముద్రము నందు ప్రవహించునట్లుగా, ఈ మహా
యోద్ధులందరును నీ నోళ్చయిందు ప్రవేశించి మండిషోవుచున్నారు.

11.29

యథా ప్రదీప్తం జ్వలనం పతజ్ఞ విశన్తి నాశాయ సమృద్ధవేగా: |
తథైవ నాశాయ విశన్తి లోకాస్తవాపి వక్రాణి సమృద్ధవేగా: ||

అనువాదము

అత్యంత వేగముతో మిదుతలు తమ వినాశము కొరకై జ్వలించుచున్న అగిను
యందు ప్రవేశించునట్లు, జనులందరును నీ నోళ్ళా యందు ప్రవేశించుటను నేను
గాంచుచున్నాను.

11.30

శేలిహ్యాసే గ్రసమానः సమాల్తో కాన్ సమగ్రాన్ వదనైర్మలదిః ।
తెజోభిరాపూర్వ జగత్సమగ్రం భాసస్తవోగ్రా: ప్రతప్తి విష్టో ॥

అనువాదము

ఓ విష్టూ! నీవు సమస్త జనులను నీ మండుచున్న నోళ్ళ ద్వారా అన్ని వైపుల నుండియు ప్రొంగివేయుచున్నట్లు నేను గాంచుచున్నాను. విశ్వమంతటిని నీ తేజస్సుతో ఆవరించి, భయంకరములను, తపింపజేయునవియును అగు కిరణములచే నీవు వ్యక్తమగుచున్నావు.

11.31

ఆఖ్యాహి మే కో భగవానుగ్రరూపో నమో స్తు తే దేవవరప్రసీద |
విజ్ఞాతుమిచ్ఛామి భవస్తమాద్యం న హి ప్రజానామి తవ ప్రవల్తిమ్ ||

అనువాదము

ఓ దేవదేవా! ఇంతటి భయంకర రూపముతోనున్న నీవెవరవో నాకు దయతో
తెలియజేయము. నేను నీకు ప్రణామముల నరించెదను. నన్ను
అనుగ్రహింపుము. నీవు ఆదిపురుషుడవు. నీ కార్యమెట్టిదో ఎరుగ తేకున్నందున,
నిన్ను గూరిచు నేను తెలిసికొనగోరుచున్నాను.

11.32

శ్రీభగవానువాచ

కాలో సిగై లోకక్షయకర్త ప్రవర్గద్దో లోకాన్నమహర్తుమిహ ప్రవర్గత్ : |
బుతే పితాయం న భవిష్యత్తి సరేవ యే వస్తితా : ప్రత్యోనీకేము యోదా : ||

అనువాదము

దేవాదిదేవుడైన శ్రీకర్ణభగవానుడు పలికను : నేను లోకముల నన్నింటిని నాశనము చేయు కాలమును. జనులందరినీ నశింపజేయుటకే నేనిచటకు అరుదెంచితిని. నీవు(పాండవులు) తప్ప ఇచ్చటనున్న ఇరుపక్కము లందలి యోధులందరును చంపబడుదురు.

11.33

తస్మాత్ వముత్తిష్ఠయశో లభస్వ జిత్వా శత్రువ్ భుంక్త్వ రాజ్యం సమర్థమ్ ।
మయైవైతే నిహతా: పూర్వమేవ నిమిత్తమాత్రం భవ సవ్యసాచిన్ ॥

అనువాదము

అందుచే లెమ్మి. యుద్ధసన్నద్ధుడవై కీర్తినొందుము. శత్రువులను జయించి సర్వ
సమర్థమైన రాజ్యము ననుభవింపుము. ఓ సవ్యసాచీ! నా పూర్వపు ఏర్పాటుచే
వారందరును ఇదివరకే మరణించి యున్నందున ఈ యుద్ధమున నీవు కేవలము
నిమిత్తమాత్రుడవు కమ్మి.

11.34

ద్రోణం చ భీష్మం చ జయద్రథం చ కర్ణం తథాన్యానపి యోధవీరాన్ ।
మయి హతాంస్తవం జపీ మా వ్యాధిష్టా యుధ్యస్వ జేతాసి రణే సపత్నాన్ ॥

అనువాదము

ద్రోణుడు, భీష్ముడు, జయద్రథుడు, కర్ణుడు, ఇతర మహాయోధులందరును నాచే ఇదివరకే సంహరింపబడిరి. అందుచే నీవు వారిని సంహరింపుము. ఏ మాత్రము వ్యాధనొందక కేవలము యుద్ధము నొనరింపుము. నీవు తప్పక నీ శత్రువులను యుద్ధమున జయింపగలవు.

11.35

సంజయ ఉవాచ

ఎత్తుచూతావ్ వచనం కేశవస్య కృతాంజలిర్యైపమానః కిరీటి ।
నమస్కారతావ్ భూయ ఏవాహ కృష్ణం సగధదం భీతభీతః ప్రణమ్య ॥

అనువాదము

సంజయుడు ధృతరాష్ట్రనితో ఇట్లు పలికెను : ఓ రాజూ! దేవాదిదేవుని ఈ పలుకులను వినిన పిమ్మట కంపించుచున్న అర్థానుడు ముకుళిత హస్తదై, మరల మరల అతనికి ప్రణామముల నరిపించెను. భీతిని కూడినవాదై అతడు గధద స్వరముతో శ్రీకృష్ణనితో ఇట్లు పలికెను.

11.36

అర్థన ఉవాచ

స్తానే హృషీకేశ తవ ప్రకీర్తాయ జగత్తుహర్షయత్యను రజ్యతే చ ।
రక్షాంసి భీతాని దిశోద్రవన్ని సరేవ సమస్యన్ని చ సిద్ధసజ్జా: ॥

అనువాదము

అర్థనుడు పలికెను : ఈ హృషీకేశ! నీ నామమును వినినంతనే లోకమంతయు సంతోషించుచున్నది. ఈ విధముగా ప్రతియొక్కరు నీ యొడ ఆసక్తులగుచున్నారు. సిద్ధసమూహములు నీకు సగారవముగా ప్రణమిల్లుచున్నారు. రాక్షసులు భయకంపితులై పలుదిక్కుల పలాయనమగుచున్నారు. ఇదియంతయు యుక్తముగనే జరుగుచున్నది.

11.37

కస్మాచ్చ తేన నమేరన్నహత్వన్ గరీయసే బ్రహ్మణో ప్యాదిక్రే ।
అనంత దేవేశ జగన్నివాస త్వమక్కరం సదసత్తత్వరం యత్ ||

అనువాదము

ఓ మహాత్మా! బ్రహ్మదేవుని కంటెను గొప్పవాడా! నీవు ఆది సృష్టికర్తవు. అట్టి నీకు వారెందులకు సగారవముగా ప్రణమిల్లరు? ఓ అనంతా! దేవాదిదేవా! జగన్నివాసా! నీవు అక్షయుడవైన ఆధారభూతుడవు. సర్వకారణకారణుడవు, ఈ భోతిక సృష్టికి అప్రీతుడవు.

11.38

త్వమాదిదేవः పురుషః పురాణస్త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్ |
వేత్తాసి వేద్యం చ పరం చ ధామ త్వయా తతం విశ్వమనస్తరూప ||

అనువాదము

నీవు ఆదిదేవుడవు, సనాతన పురుషుడవు, భౌతిక జగత్తునకు పరమోత్కులష్టమైన ఆప్రయమువు. నీవు సర్వమును ఎరిగినవాడవు. తెలియదగిన సర్వము నీవే. ప్రకృతి గుణములకు అతీతుడవైన దివ్య శరణ్యుడవు నీవే. ఓ అనంతరూపా! ఈ సమస్త విశ్వము నీచే వ్యాపింప బడియున్నది.

11.39

వాయుర్యమో గినుర్వైరుణః శశాజ్కుః ప్రజాపతిస్త్వం ప్రపితామహశ్చ |
నమో నమస్తే స్తు సహస్రకల్తవః పునశ్చ భూయో పి నమో నమస్తే ||

అనువాదము

వాయువు మరియు పరమ నియామకుడవు నీవే! అగిను, జలము, చంద్రుడవు నీవే!
ఆదిజీవియైన బ్రహ్మవు మరియు ప్రపితామహుడవు కూడ నీవే! కనుకనే నీకు
వేయిమార్లు తిరిగి తిరిగి గౌరవపూర్వక ప్రణామముల నరివంచుచున్నాను.

11.40

నమः పురస్తాదధ పలష్టతస్తే నమో స్తుతే సరవత ఏవ సరవి
అనంతవీర్యమితవిక్రమస్తవం సరవం సమాబోషితతోసి సరవః ||

అనువాదము

నీకు ముందు నుండి, వెనుక నుండి, సరవదిక్కుల నుండి నమస్కారముల
నరివించుచున్నాను. ఓ అనంతవీర్య! నీవు అమిత విక్రమ సంపన్ముద్ధవు
మరియు సరవవ్యాపకుడవు. కనుకనే సరవమును నీవే అయియన్నావు.

11.41 - 42

సభేతి మత్వా ప్రసభం యదుక్తం హో కల్పు హో యదవ హో సభేతి ।
అజానతా మహిమానం తవేదం మయా ప్రమాదాత్ ప్రణయేన వాపి ॥

యచ్చాపహసార్దమసత్కారతో సి విహారశయ్యసనబ్ధోజనేషు ।
ఏకో ధ వాప్యాచ్యుత తత్పమక్కం తత్త్ క్షామయే త్వామహమప్రమేయమ్ ॥

అనువాదము

నీ మహిమలను తెలియక నిన్ను మిత్రునిగా భావించి, “ఒ కల్పో!”, “ఒ యదవా!”,
“ఒ మిత్రమా!” అని సంబోధించి యుంటిని. ప్రేమతో గాని లేదా మూర్దత్వముతో
గాని నేనొనరించిన దానినంతటిని దయతో క్షమింపుము. మనము విశ్రాంతి
గైకోనునప్పుడు, ఒకే శయ్యపై శయనించినప్పుడు, కూరుచుండినప్పుడు, కలిసి
భుజించినప్పుడు ఒంటరిగా కొన్నిమార్గు మరియు పలుమిత్రుల సమక్కమున
మరికొన్నిమార్గు నిన్ను నేను వేళాకోళముగా అగౌరవపరచి యుంటిని. ఒ
అచ్యుతా! ఆ అపరాధము లన్నింటికిని నన్ను క్షమింపుము.

11.43

పీతాసి లోకస్య చరాచరస్య తవమస్య పూజ్యశు గురుద్ధరీయాన్ ।
న తవతనమో స్త్యభ్యధిక: కుతో నోయ లోకత్రయే ప్యాప్తతిమప్తభావ ॥

అనువాదము

స్థావర, జంగమములతో కూడిన ఈ సమస్త స్మష్టికి నీవే తండ్రివి. దానికి ముఖ్య పూజనీయుడగు పరమాచార్యుడవు నీవే. నీతో సమానుడెవ్వడును లేదు. నీతో ఏకమైనవాడు గాని మరొకడుండజూలడు. అపరిమిత శక్తి సంపన్ముద్వైన ఒ ప్రభూ! అట్టియేద ముల్లోకములలో నీ కంటెను అధికు డెవడుండును?

11.44

తస్మాత్ ప్రణమ్య ప్రణిధాయ కాయం ప్రసాదయే త్వామహామిశ్రీద్యమ్ |
పితేవ పుత్రస్య సభేవ సఖ్యః ప్రియః ప్రియాయార్థసి దేవ నోదుమ్ ||

అనువాదము

ప్రభూ! నీవు ప్రతిజీవికిని పూజనీయుడైన దేవాదిదేవుడవు. కనుకనే నేను నీ యొదుట సాష్టాంగపది గౌరవపూర్వకముగా ప్రణమిల్లుచు నీ దయ కోరకై అర్థించుచున్నాను. తండ్రి పుత్రుని అవిధేయతను, మిత్రుడు మిత్రుని అమర్యాదను, ప్రియుడు ప్రియురాలి వెళ్కోళమును సహించునట్లు నేనేమైన తప్పులను చేసినచో దయతో నన్ను సహింపుము.

11.45

అదృష్టపూర్వం హర్షమితో స్నిద్ధావ భయేన చప్రవ్యధితం మనో మే |
తదేవ మే దర్శయ దేవ రూపం ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ||

అనువాదము

నేనిదివరకెన్నడును చూడనటువంటి ఈ విశ్వరూపమును గాంచిన పిమ్మట నాకు
మిగుల సంతోషము కలిగినది. కాని అదే సమయమున మనసును భయముతో కలత
చెందినది. కనుక ఈ దేవాదిదేవా! జగన్నివాసా! నన్నునుగ్రహించి నీ దేవాదిదేవుని
రూపమును తిరిగి నాకు చూపుము.

11.46

కిరీటినం గదినం చక్రహస్తమిచ్ఛామి త్వాం ద్రఘ్నమహం తథైవ |
తేనైవ రూపేణ చతుర్ఖజేన సహస్రబాహో భవ విశ్వమూర్తే ||

అనువాదము

ఓ విశ్వరూపా! సహస్రబాహో! తలపై కిరీటమును, హస్తములలో శంఖమును,
చక్రమును, గదను, పద్మములను కలీగియుండెడి నీ చతుర్ఖజ రూపమును
గాంచగోరుదును. ఆ రూపము నందు నిన్ను దర్శింప వాంచించున్నాను.

11.47

శ్రీభగవానువాచ

మయా ప్రసన్నేన తవార్థునేదం రూపం పరం దర్శితమాత్మయోగాత్ |
తేజోమయం విశ్వమనస్తమాద్యం యన్నై తవదన్యేననదృష్టపూర్వమ్ ||

అనువాదము

శ్రీకలష్టబగవానుడు పలికెను : ఈ ప్రియమైన అర్థునా! ప్రసన్నుద్వనేన నేను నా
అంతరంగ శక్తిచే భూతిక జగత్తు నందలి ఈ దివ్యమగు విశ్వరూపమును నీకు
చూపియంటిని. తేజోమయమును, అనంతమును, ఆద్యమును అగు ఈ
రూపమును నీకు ముందెవ్వరును గాంచియండలేదు.

11.48

న వేదయజ్ఞాధ్యయనైర్న దానైర్న చక్రియాభిర్న తపోభిరుగ్రేः।
ఏవంరూపః శక్య అహం నృలోకే ద్రష్టుం త్వదన్యేన కురుప్రవీర ||

అనువాదము

ఓ కురుప్రవీరా! ఈ నా విశ్వరూపమును నీకు పూర్వము ఎవ్వరూ
చూడలేదు, ఎందుకంటే వేదాధ్యయనముచే గాని, యజ్ఞయాగాదులు
చేయడం ద్వారా గాని, దానములచే గాని, పుణ్యకర్మలచే గాని, తీవ్రమైన
తపస్సులచే గాని ఈ భోతిక ప్రపంచంలో ఈ రూపంతో సన్న చూచుటకు
శక్యముకాదు.

11.49

మాతే వ్యధా మా చ విమూర్ధబ్హావో దృష్టోవ్ రూపం శ్మారమీదృజ్ఞమేదమ్ |
వ్యపేతభీః ప్రీతమనాః పునస్త్వం తదేవ మే రూపమిదం ప్రపశ్య ||

అనువాదము

నా ఈ భయంకరమైన రూపమును చూచి నీవు బ్రాంతుడవును, కలత
నొందినవాడవు అయిత్తివి. అదియంతయు ఇప్పుడు అంతరించును గాక! ఓ భక్తా!
అన్ని కలతల నుండియు విముక్తుడవు కమ్ము. నీవు కోరిన రూపమును ప్రశాంత
మనసునుతో ఇప్పుడు గాంచుము.

11.50

సంజయ ఉవాచ

ఇత్యర్థముం వాసుదేవస్తథోక్తావ స్వకం రూపం దర్శయామాస భూయః ।
ఆశావసయామాస చ భీతమేనం భూతావ పునః సామ్యవపుర్వహత్తా ॥

అనువాదము

సంజయుడు ధృతర్షాప్ణనితో ఇట్లు పలికెను : దేవాదిదేవుడైన శ్రీకృష్ణుడు ఆ
విధముగా అర్థమునితో పలికి తన చతుర్ఖజ రూపమును తిరిగి ప్రదర్శించెను.
చివరికి భీతుడైన అర్థమునకు ఆ విధముగా ఉదార్ఖచు అంత్యమున తన
ప్రసన్న ద్విభుజ రూపమును చూపెను.

11.51

ఆర్థన ఉవాచ

దలశైవదం మానుషం రూపం తవ శామ్యం జనార్థన |
ఇదానీమస్తి సంవర్తత: సచేతా: ప్రకృతిం గత: ||

అనువాదము

ఆ విధముగా ఆర్థనుడు శ్రీకృష్ణుని ఆద్యరూపమును గాంచినంతనే ఇట్లు పలికెను : ఓ జనార్థనా! అత్యంత సుందరమైన ఈ నీ మానవరూపమును గాంచి శాంతచిత్తుడనై నా సహజ స్వభావమును పొందితిని.

11.52

శ్రీభగవానువాచ

సుదుర్ధర్మమిదం రూపం దలష్టవానసి యన్మమ |
దేవా అప్యస్య రూపస్య నిత్యం దర్శన కాంక్షిణః ||

అనువాదము

శ్రీకృష్ణభగవానుడు పలికెను : ప్రేయమైన ఓ అర్థానా! నీ విపుడు దర్శించుచున్న నా ఈ రూపము గాంచుటకు మిక్కిలి దుర్లభమైనది. మిక్కిలి ప్రేయమైన ఈ రూపమును దర్శించు నవకాశమునకై దేవతలు కూడ నిత్యము వేచియుందురు.

11.53

నాహం వేదైర్గు తపసా న దానేన న చేజ్యయా |
శక్య ఏవంవిధో గ్రథ్మం దలష్టవానసి మాం యథా ||

అనువాదము

దివ్య చక్కవులతో నీవు గాంచుచున్న ఈ రూపము కేవలము వేదాధ్యయనముచే గాని, తీవ్ర తపశ్చర్యలచే గాని, దానముచే గాని, పూజలచే గాని ఆవగతము కాదు. మానవుడు నన్ను యథార్థముగా గాంచుటకు ఇవియన్నియును సాధనములు కాజాలవు.

11.54

భక్తావ త్వనన్యయ శక్య అహమేవంవిద్ధో ర్షున |
జ్ఞాతుం ద్రష్టుం చ తత్త్వేన ప్రవేషుం చ పరాత్మప ||

అనువాదము

ఓ ప్రియమైన అర్థునా! కేవలము అనన్యమైన భక్తియుక్త సేవచేతనే నేను
యథార్థముగా నీ ఎదుట నిలిచినరీతి తెలియబడగలను మరియు ప్రత్యక్షముగా
దర్శింపనగుదును. ఈ విధముగా మాత్రమే నీవు నా రహస్యములను అవగాహన
చేసికొనగలుగుదువు.

11.55

మత్సర్వకృన్మత్వరమో మద్భక్తః సజ్జవర్షితః ।
నిరైవరః సర్వభూతేషు యః స మామేతి పాణ్ణవ ॥

అనువాదము

ఓ ప్రియమైన అర్థునా! నా పుర్ణబ్రక్తియుక్తసేవ యందు నెలకొని యందు వాడును, కామ్యకర్మలు, మనోకలపనలనెడి కల్పముల నుండి విముక్తుడైన వాడును, నన్నే తన జీవిత పరమలక్ష్మీముగా భూవించి నా కొరకై కర్మ నొనరించువాడును, సర్వజీవుల ర్యేద మిత్రత్వమును కలిగియందువాడును అగు మానవుడు నన్నే తప్పక చేరును.

పారే కృష్ణ